

digitale nieuwsbrief

cultuurhistorische vereniging **heemkundekring De Driehornick** Nuenen–Gerwen–Nederwetten

Website: www.heemkundekringnuenen.nl

E-mail: info@driehornick.nl

nummer 7

1 april 2020

VAN HET BESTUUR

In dit 7e nummer van onze nieuwsbrief blikken we uiteraard niet erg vooruit op de komende maanden. Voorlopig zullen we nog weinig activiteiten in het Heemhuis of elders kunnen ontplooiën vanwege het coronavirus.

Maar ondertussen wordt er wel thuis 'driftig' geoefend door 18 actieve leden die leren onze website te vullen. Dus dat belooft wat voor ná de coronacrisis!

Naar aanleiding van onze oproep hebben zich twee leden aangemeld die driemaal per jaar ons tijdschrift Driehornickels in en rond hun wijk willen bezorgen. Hiermee komt het totaal aantal bezorgers op zeven. Hartelijk dank.

Wel willen we in deze tijd graag op een ongevaarlijke manier contact met elkaar proberen te houden. Daarom willen we u voorstellen om uw kennis van Nuenen, Gerwen en Nederwetten te delen met de andere leden via deze Nieuwsbrief. Schrijf een stukje over een bepaalde gebeurtenis, een verhaal(tje), een anekdote, etc.

Maar ook het inzenden van een bepaalde foto van Nuenen, Gerwen en Nederwetten die u met ons wilt delen. Wij zullen dan ons best doen om van al uw inzendingen een mooi geheel te maken.

De lezing over Genetische Genealogie (DNA verwantschapsonderzoek), die op 27 februari door Kees van der Beek is gehouden, zal binnenkort op de website geplaatst worden.

Ook willen we u erop attent maken dat Jan Raaijmakers, als scholier van 12 jaar, graag veteranen wil interviewen. Grijp die kans zou ik zeggen! Zie voor nadere informatie pagina 2: **VETERANEN**.

Tenslotte wenst het bestuur u heel veel sterkte toe in deze moeilijke en contactarme tijd. Hopelijk is deze nieuwsbrief een lichtpuntje voor u.

AGENDA APRIL/MEI 2020

In verband met de coronacrisis zijn alle activiteiten van onze vereniging afgelast. Dus zowel de inloopuren op dinsdagochtend (09:30-12:00 uur) en woensdagavond (19:30-21:30 uur), als de lezing op 16 april. Ook de werkgroepbijeenkomsten en cursussen in het Heemhuis komen tot nader bericht te vervallen.

We zullen u tijdig informeren als de activiteiten weer worden hervat.

VETERANEN

Ik ben op zoek naar veteranen uit de 2^e wereldoorlog die gevochten hebben in Nederlands Indië en die hun verhaal willen doen voor een camera.

En dat ik hier dan een documentaire van maak als de mensen niet in beeld willen komen dan is dit mogelijk en dat ik dan gewoon iets anders in beeld laat zien bijvoorbeeld foto's uit de oorlog.

De mensen die hun verhaal willen doen kunnen contact met mij opnemen via [0682135103](tel:0682135103) of een mail naar j.raaijmakers07@outlook.com

Website fencjanraaijmakers.jouwweb.nl

Even wat informatie over mij: Naam Jan Raaijmakers.

Ik ben van deze generatie (12 jaar) en maak video's voor de lokale omroep Nuenen.

Ik ben doorverwezen via het bedrijf Battlefield Discovery om contact met jullie op te nemen.

Met vriendelijke groeten, Jan Raaijmakers

GEEN 'TOCHTIG' HEEMHUIS MEER...

Nadat in november 2018 BAN-bouw aan de binnenzijde van ons Heemhuis voorzetramen heeft aangebracht, werd onze hoop bewaarheid en daalde het gasverbruik met ruim 30%. De tocht, die veroorzaakt wordt door de kieren langs de stalen kozijnen, is desondanks gebleven. Onlangs zijn alle kieren langs de stalen kozijnen aan de buitenkant van het Heemhuis met cement afgewerkt. Alleen het raam rechts van de ingang is niet behandeld, maar dat was niet nodig omdat het oude cement er nog goed uitziet. Jammer dat het Heemhuis voorlopig vanwege de coronacrisis gesloten moet blijven. Anders hadden we kunnen kijken (of beter kunnen voelen) of het dichten van de kieren aan de buitenkant inderdaad de tocht buiten houdt.

Voor de behandeling

Erna: de kieren zijn gedicht

Een verticale 'cementen' streep loopt langs de stalen kozijnen

EVEN VOORSTELLEN

Peter van Overbruggen

Peter van Overbruggen is een begrip bij onze heemkundekring. Menig artikel voor de Driehornickels is uit zijn pen gerold, en dat niet alleen...

Waarom en hoe dat zo komt, lezen we verderop.

Peter is aan de Berg in Nuenen geboren en getogen. Hij is het derde kind uit een gezin van zeven, vijf zussen en een broer. De Van Overbruggens wonen al sinds ca. 1650 in Nuenen. Dus we hebben hier een rasechte Nuenenaar! Maar ook met Oirschots bloed, want zijn moeder stamt uit de Oirschotse brouwersfamilie De Kroon.

Grootvader Piet van Overbruggen had een slagerij bij de Lindeboom, tegenover het huidige Vincentre.

Ernaast was een bakkerij gevestigd, die ook van een Van Overbruggen was. Deze bakkerij heeft de vader van Peter overgenomen van een oom. Zo bleven de bedrijven in de familie. Maar dat duurde niet zo lang, want met het overlijden van Peters vader op jonge leeftijd kwam moeder er alleen voor te staan. Hoe moeilijk dat was met studerende kinderen kunt u zich wel indenken. "Maar mijn moeder heeft het, met hulp van een tante, geweldig gedaan!"

Kleinseminarie Beekvliet

Grootvader van moederskant begon zijn studie in 1885 op het pensionaat De Ruwenberg en ging later in Sint-Michielsgestel naar het bisschoppelijk kleinseminarie Beekvliet van het Bossche bisdom. Vanwege het overlijden van zijn vader moest grootvader De Kroon zijn studie beëindigen en de kost gaan verdienen. De voorgeschiedenis van deze grootvader, alsmede de vele priesters en kloosterlingen in de familie, waren er ongetwijfeld de oorzaak van dat ook Peter op zijn elfde naar pensionaat De Ruwenberg ging. En hij vervolgde – ook in opa's voetspoor – zijn gymnasiumopleiding op het kleinseminarie Beekvliet. We schrijven het jaar 1960. Na het kleinseminarie wilde hij theologie gaan studeren, maar intussen was het grootseminarie in Haaren definitief als priesteropleiding gesloten.

Andere interesses

Het was Peters voorkeur om zijn theologiestudie aan de universiteit van Nijmegen te volgen. De filosofische onderdelen spraken hem het meeste aan. Maar wat hem ook raakte was de kennismaking met een leuke vriendin. Vanwege deze Marianne, die later zijn vrouw zou worden, stapte hij over naar zijn tweede voorkeursstudie, Nederlandse Taal en Letterkunde die hij in Nijmegen ging volgen. Vooral in Nijmegen speelden in de zestiger jaren de studentenprotesten een rol bij het democratiseringsproces. Peter geeft aan dat hij het met veel veranderingen niet eens was. Binnen zijn opleiding moesten veel 'maatschappelijk irrelevante' onderdelen verdwijnen, zoals oude taalkunde (o.a. gotisch). Ook de tot dan toe verplichte vaderlandse geschiedenis werd weggestreept. De totale studieduur werd verkort tot vijf jaar. Hij studeerde uiteindelijk af op een middeleeuws mystiekonderwerp uit de Nederlandse literatuur: de oudste prozatekst uit het Middelnederlands van de 13^e eeuw: van Beatrijs van Tienen.

Start in het onderwijs

Tijdens zijn studie kreeg Peter in 1970 een tijdelijke baan als leraar Nederlands aangeboden aan het Katholiek Gelders Lyceum te Arnhem, voor vier uur. Een mooie kans om kennis te maken met het onderwijs.

Dit was het voorportaal voor zijn opstap in 1973 naar een andere onderwijsinstelling, het Augustinianum te Eindhoven. Die school deed hem qua sfeer en traditie wel denken aan Beekvliet. Hoewel hij dan zijn doctoraal examen nog niet heeft afgelegd, begint hij met een vrijwel volledige baan. Hiertoe werd hij gestimuleerd door Hein Mandos, de toenmalige docent Nederlands aan het Augustinianum, bekend heemkundige en samensteller van het Brabants Spreekwoordenboek, dat na diens overlijden door zijn vrouw Miep Mandos is uitgegeven.

Augustinianum te Eindhoven

In 1973 gaat Peter dus werken als docent bij het Augustinianum. Hier zou hij maar liefst 35 jaren aan verbonden blijven. Wie Peter een beetje kent, kan wel bedenken dat hij die 35 jaren niet steeds dezelfde functie heeft gehad, maar

Ja, erg veel functies en zeer vele taken. Hij ging zich bezighouden met de toelating van nieuwe leerlingen, met de open dagen, de interne communicatie en de public relations, met onderwijscommissies, invoering van nieuwe onderwijssystemen, met het zorgstelsel voor leerlingen die ondersteuning nodig hadden en ook met vertrouwenszaken.

In 1985 werd hij conrector en dit betekende, voor wie Peter kent, dat er ook zeer veel vrije tijd besteed werd aan zijn baan op het Augustinianum. Gelukkig hadden zijn echtgenote en zijn dochters begrip voor pa's drukke werkzaamheden. Ze ondersteunden hem ten volle.

Peter werd gaandeweg voorzitter van zo'n acht commissies. In 1991 werd van overheidswege de Basisvorming voor de eerste drie leerjaren ingevoerd. Peter organiseerde dat proces, hoewel hij niet zoveel geloof had in de haalbaarheid ervan. Dat liet hij ook de inspectie weten. Het project werd uiteindelijk weer gestopt. Er volgde zelfs een parlementaire enquête over dit mislukte onderwijsstelsel, dat veel nutteloze inspanning en geld had gekost. In 1998 begeleidde hij de invoering van de '2e fase', een totale herziening van de bovenbouw met verplichte en keuzevakken. In 2001 werd Peter plaatsvervangend rector, werkte achtereenvolgens nog twee rectoren in om in 2008 met prépensioen te gaan.

Gezin

Al even zijn de kinderen en zijn echtgenote Marianne genoemd. Peter en Marianne hebben drie dochters die ook op het Augustinianum hebben gestudeerd. De oudste dochter is er zelfs in dienst getreden en is er al 17 jaren docente Frans. De tweede dochter werkt aan de universiteit van Maastricht als hoofd internationale uitwisseling psychologiestudenten en heeft de opleiding tolk-vertaler voltooid. De jongste dochter heeft een opleiding Land-Water-Milieu gevolgd aan de Hogeschool Larenstein in Velp.

Na de prepensionering, verveling???

Al tijdens zijn Augustinianumtijd bleek dat Peter heel veel interesses had. Muziek en zingen is zijn tweede natuur en dan volgen algemene geschiedkunde en schrijven.

We proberen het eens allemaal op een rijtje te zetten:

Al op 9-jarige leeftijd kreeg hij pianoles in Nune-Ville van mevrouw Kloppers.

Later ging hij naar de muziekschool aan de Parklaan in Eindhoven. Op Beekvliet werd hij al lid van drie koren. In 1975 werd hij lid van het Nuenens Kamerkoor en voorzitter. Dat bleef hij toen het koor fuseerde met het Vocaal Ensemble Marcando, tot op de dag van vandaag.

In 2008 werd hij bestuurslid bij 'Muziek in de Cathrien' in Eindhoven en voorzitter van de programmacommissie, met zo'n 40 concerten per jaar!

In Nuenen is hij lid en voorzitter van het Gregoriaans Koor; hij is ook lid van de commissie die de orgelconcerten organiseert in de H. Clemenskerk. Ook organiseerde hij enkele concerten voor Cultuur Overdag Nuenen.

Geschiedenis

Even een switch naar een andere hobby van Peter: geschiedenis. Hij werd bestuurslid van de Knippenberg-prijs, die tweejaarlijks wordt uitgereikt en is vernoemd naar zijn voormalige door hem bewonderde docent klassieke talen, Willy Knippenberg.

Hij is ruim tien jaar lid van de heemkundekring. Zijn heemkundekring-activiteiten spitsen zich toe op artikelen schrijven voor de Drijehornickels. Hij werkte ook mee aan het themanummer over Bart de Ligt en was eindredacteur van het spreekwoordenboekje van Gerard de Laat. Vanuit zijn historische interesse leest hij met name niet-fictie en biografieën.

Bij het 100-jarige bestaan van het Augustinianum schreef hij het boek 'Eeuwige Jeugd 1898-1998', waarvoor hij ook oud-leerling Dries van Agt een bijdrage liet schrijven. Hij organiseerde samen met Peter Thoben een jubileumexpositie in het voormalige Museum Kempenland. Ook dook hij in de schoolarchieven. Hij verzorgde namelijk de overgang van het archief van het Augustinianum van het oude naar het nieuwe gebouw.

Overige

Alsof het bovenstaande nog niet genoeg is, volgen hier nog diverse overige functies.

Op verzoek van pastoor Van Oosterhout van de voormalige Andriesparochie werd hij in 1975 bestuursvoorzitter van de Stichting Onderwijsbelangen, het schoolbestuur van alle katholieke basisscholen, in Nuenen, Gerwen en Nederwetten.

Hij is meer dan dertig jaar redactievoorzitter van het reünistenblad van gymnasium Beekvliet en werkte mee aan een lijvig boek, toen de school 200 jaar bestond in 2015. Hij is redactielid van het maandblad De Roerom (1500 abonnees) en publiceert af en toe in de bladen 'De Koerier' en 'InBrabant' van Brabants Heem. En natuurlijk kennen we het boek over het Van Goghuis, dat hij in 2014 samen met Jos Thielemans schreef. In dat jaar organiseerde hij samen met Ton de Brouwer en Jacqueline Bekkers de tentoonstelling 'Kunstenaars in de pastorie' in het Vincentre.

Verder is Peter voorzitter van de Stichting Kunstfonds Van Gogh Nuenen. Deze stichting houdt zich bezig met de verwerving en het beheer van de kunstcollectie in het museum Vincentre. Ook geeft hij in de regio voor het Vincentre regelmatig lezingen over diverse Van Goghonderwerpen. Bij dit museum is hij lid van de stuurgroep gidsen, die gidsen werft en opleidt. Er wordt in het Nederlands, Frans, Duits en Engels gead, ook door hemzelf. Naast deze talen beheerst Peter ook de Italiaanse taal, omdat deze al meer dan 10 jaar tot zijn hobby's behoort. En ten slotte: hij is lid van de werkgroep communicatie en van de Redactieraad van het parochieblad van de RK parochie Heilig Kruis Nuenen c.a. 'Kruiswoord', waarvoor hij regelmatig bijdragen schrijft.

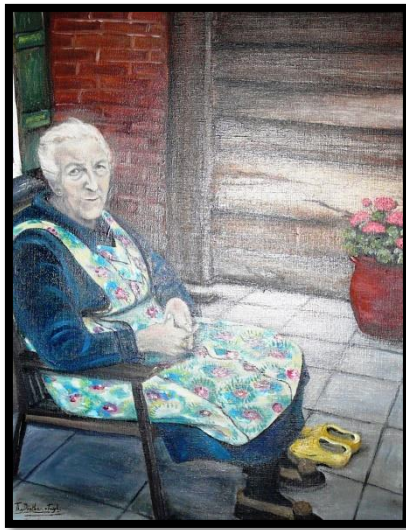
Voorts maakt hij met zijn vrouw af en toe een culturele reis en vertoeft hij ook heel graag bij zijn drie kleindochters, die gelukkig dichtbij wonen.

En of Peter ook bescheiden is?

In 2015 heeft hij een koninklijke onderscheiding gekregen en wel lid in de Orde van Oranje Nassau, maar hij vertelde mij daar niets over. Bij navraag blijkt dat hij er wel heel erg trots op is.

GEZIEN IN ONS ARCHIEF

Miej Sloew

*Geschilderd door Doortje van Dinther-van Tuyl
Geschonken door Rens Kuijten in 2019*

Aan de Beekstraat 37, stond een boerderij waar in 1913 het gezin Relou, in Nuenen uitgesproken als Sloe, woonde. Het was hier waar de schilders Alfons Blomme en Nico Eekman van 1913 tot 1920 een atelier huurden. Een van de kinderen Relou was Johanna Maria, die later iedereen kende als Mieja Sloew. Ze was een markante figuur in Nuenen. Jarenlang had zij een snoep- en speelgoedwinkeltje op de hoek Berg-Weverstraat.

Bij het in- en uitgaan van het pandje moest je goed uitkijken dat je je hoofd niet stootte, want de doorgang was erg laag. Mieja stond er om bekend dat ze je hiervoor waarschuwde, tenminste als je iets had gekocht. Ging je met lege handen de deur uit, dan hoopte ze wellicht stiekem dat je flink je hoofd stootte en zei ze niets.

Mieja is op 28 augustus 1889 in Nuenen geboren en op 14 januari 1971 in Geldrop overleden.

Ze was getrouwd met Antonius (Toon) van Roosmale en samen hadden ze acht kinderen: Lies, Emma, Sien, Gerard, Miet, Toon, Gerarda en Tina.

NIEUW IN ONZE BIBLIOTHEEK

VAN BRUNSCHOT.

'Twintig generaties in voor- en tegenspoed' van Rob van Brunschot

Leden van deze familie hebben volgens de beschikbare archiefgegevens gedurende langere tijd in Nuenen gewoond en gewerkt, met name tussen 1854 en 1920.

Het eerste familielid vestigde zich in Nuenen als hoofdonderwijzer aan de lagere school, en een lid van de volgende generatie als directeur/eigenaar van een kousenfabriek.

Naar dit laatste familielid is de Van Brunschothof in Nuenen vernoemd.

De 600-jarige geschiedenis van de vele voorouders van Corné van Brunschot en Wilhelmina Sanders wordt gekenmerkt door een slingerbeweging van welvaart naar ellende en weer terug. Vandaar de titel van dit boek.

De geschiedenis van de familie is teruggevonden tot ongeveer 1300.

Het boek bevat verhalen over een groot aantal van de vele voorouders die geleefd hebben in die lange periode. Die verhalen geven hen een eigen gezicht: het worden mensen van vlees en bloed, meer dan alleen een naam en een jaartal. De verhalen gaan ook over de omstandigheden waarin zij geleefd hebben: welke spannende tijden hebben zij meegemaakt?

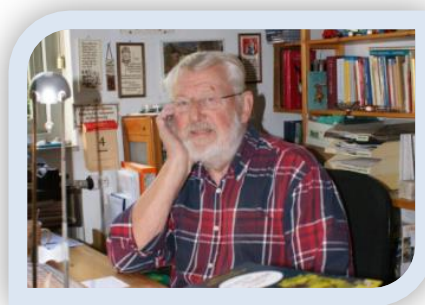
Welke gebeurtenissen hebben zij tijdens hun levens beleefd, gebeurtenissen die wij in onze tijd alleen maar in de geschiedenis voorbij hebben zien komen?

Op de foto op de omslag staat de kousenfabriek van Corné van Brunschot en het huis in Nuenen, waar hij samen met Wilhelmina Sanders gewoond heeft en waar al hun kinderen zijn geboren. De inzet laat zien hoe diezelfde plaats in Nuenen, de 'Van Brunschothof', er in 2019 uitziet.

LIMERICK VAN GERARD DE LAAT

Corona

Corona hier, corona dôr, corona
Corona vruug, corona lôt, corona
Óst Wést
Thuis bést
Corona

Beste liefhebber van de Brabantse taal,
Helaas heeft de uitreiking van de Zachte G-prijs op 18 maart in Waalwijk niet kunnen plaats vinden i.v.m. de richtlijnen om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. We zullen u op de hoogte houden wanneer de prijs zal worden uitgereikt.
NB. **Gerard de Laat is genomineerd.**

200 JAAR NUENEN-GERWEN-NEDERWETTEN

We zijn al enige tijd bezig met de voorbereiding van zaken rond Nuenen-Gerwen-Nederwetten 200. Vanuit heemkundekring De Drijehornick willen we drie projecten realiseren in 2021.

CANON (tijdlijn)

Er is een werkgroep CANON geformeerd die, in aanvulling op de tijdlijn op www.ngn200.nl, de belangrijke gebeurtenissen van de afgelopen 200 jaar op een rij gaat zetten. De bedoeling is dat de tijdlijn ook op onze website gepubliceerd zal worden. Zo mogelijk met een interactieve kaart.

Op dit moment wordt gekeken naar andere Canons en nagedacht over de opzet.

Glossy

Inmiddels is er een werkgroep geformeerd die gaat werken aan de uitgifte van een 'glossy' over 200 jaar Nuenen-Gerwen-Nederwetten met foto's en artikelen van onze drie dorpen in het licht van nu. De kernredactie bestaat uit Nannie van den Eijnden, Robert-Jan Hoogerbrug en Louis Bressers.

Speciaal OMD-weekend

Verder willen we een speciaal OMD-weekend organiseren. Via een fietstocht door de hele gemeente Nuenen, Gerwen en Nederwetten kan men diverse monumenten van binnen en van buiten gaan bekijken. Waar mogelijk zullen ook bijzondere passende activiteiten worden georganiseerd, waarin de verbinding tussen de drie dorpen tot uitdrukking komt.

Wie doet er mee?

Voor alle drie de werkgroepen zoeken we nog deelnemers: archiefvorsers, uitzoekers, fotografen en schrijvers.

U kunt zich aanmelden via de secretaris: e-mail: info@drijehornick.nl

We hebben gelukkig inmiddels al diverse aanmeldingen ontvangen. U wordt binnenkort benaderd voor nader contact over de te verrichten werkzaamheden.

WIST U DAT?

- Het wel erg handig is om een verhuizing of ander e-mailadres dan wel ander telefoonnummer door te geven aan de secretaris van De Drijehornick. Zodat wij u kunnen blijven bereiken. Indien u zelf geen e-mailadres heeft, kunt u dan het e-mailadres van een van uw kinderen, indien die geen bezwaar hebben, aan ons doorgeven zodat wij alle heemkundepost naar dat adres kunnen sturen.
- U aan de secretaris e-mailadressen kunt doorgeven van personen of instanties waarvan u denkt dat deze het leuk vinden om onze Nieuwsbrief te ontvangen.

UITNODIGING OM TE EXPOSEREN IN HET HEEMHUIS

Indien u een hobby uitoefent op cultuur-historisch gebied, en u heeft objecten hiervan die exposeerbaar zijn, dan kunt u die gedurende 1 maand tentoonstellen in ons Heemhuis aan de Papenvoort 15A. We hebben één glazen vitrinekast en enkele muren die we hiervoor beschikbaar willen stellen. De objecten zijn door ons verzekerd. Uiteraard willen we wel eerst beoordelen of de desbetreffende objecten interessant genoeg zijn voor ons publiek. Het bestuur ziet uw reacties graag tegemoet.

ACTIVITEITEN VAN DERDEN

Ook deze liggen uiteraard stil in het kader van het coronavirus.

Brabants Erfgoed

Wel zijn er allerlei initiatieven via internet om musea en collecties te bekijken.

Kijk bijvoorbeeld eens op BrabantsErfgoed.nl of op

<https://www.erfgoedbrabantacademie.nl/page/3853/bijdragen-over-taal-cultuur-en-erfgoed>

Nieuwe Website in het kader van VanGoghBrabant

Op deze website is ook informatie van- en over De Vrienden van Vincent van Gogh & Nuenen geplaatst.

Inloggen kan via de URL: [HTTPS://vangoghbrabant.com](https://vangoghbrabant.com)

Op de getoonde pagina kan o.a. gekozen worden voor Nuenen, door op **Nuenen** te klikken.

UIT ANDERE PERIODIEKEN

Koerier, uitgave 84

Binnenkort op de deurmat en op de site: uitgave 84 van De Koerier van Brabants Heem. Met speciale aandacht voor het Brabants Erfgoed Weekend. Onderwerp van dat weekend: Leermonumenten.

Jaarverslag Brabants Heem

Het jaarverslag en de resultatenrekening over 2019 van de stichting Brabants Heem zijn door het bestuur vastgesteld. Beide verslagen zijn te lezen op de website.

ROND 'T HOFKE TONGELRE

Heemkundekring De Driehornick heeft in 2016 het project TERUGBEELD gerealiseerd. Op 42 locaties in Nuenen, Gerwen, Nederwetten en op het Eeneind markeren informatiezuilen de plaatsen waar in het verleden een belangrijk of markant gebouw heeft gestaan.

In Tongelre is het project ROND 'T HOFKE in 2014 opgezet bij het 50-jarig jubileum van het gelijknamige wijkblad. Een tiental panelen tonen oude foto's met beschrijvingen van (verdwenen) monumenten en karakteristieke gebouwen in de voormalige gemeente Tongelre. Dit project heeft als voorbeeld gediend voor ons project TERUGBEELD.

De Merckthoeve aan de Oude Urkhovenseweg waarin drie generaties van de familie Lijten hebben gewoond. Het pand was tot voor kort in gebruik als horecagelegenheid. Momenteel staat het leeg.

De gemeente Tongelre heeft bestaan tot 1 januari 1920, toen de gemeente (groot) Eindhoven werd gevormd uit de gemeenten Eindhoven (stad), Gestel en Blaarthem, Strijp, Stratum, Tongelre en Woensel.

Het oude raadhuis van Tongelre met het wapen van Tongelre